Marka Hakkının İhlaline Dayalı Davalarda Markanın Kullanılması ile İlgili Belgelerin Sunulması Talebi

3 Kasım 2025

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 50/1'e göre, zarar gören, zararını ispatla yükümlüdür. Ancak marka hakkının ihlaline dayalı davalarda hak sahibinin uğradığı zararın tespiti güçlük göstermektedir. Üstelik bazı durumlarda, marka hakkı sahibi, uğradığı zararın tespiti için mütecavizin elinde bulunan belgelere ihtiyaç duyabilir. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda bu ihtiyaç göz önünde bulundurularak, hak sahibinin, markanın kullanılması ile ilgili belgelerin mütecaviz tarafından mahkemeye sunulmasını talep edebileceği açıkça düzenlenmiştir.

SMK m. 150/3'e göre, *"Hak sahibi, sınai mülkiyet hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti ya da açılmış tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini mahkemeden talep edebilir."*

Bu talebin ileri sürülebilmesi için tazminat talepli bir davanın açılmış olması gerekmez. Hak sahibi, tazminat davasını açmadan önce açacağı bir davada da bu talebi ileri sürebilir.

Somut olayda, davacı, davalının ithal ettiği ürünlerde kullanılan markanın kendi markası ile ortak bir unsur içerdiğini, bu durumun marka hakkını ihlal ettiğini iddia etmiş ve buna dayalı olarak marka hakkının ihlal edildiğinin tespitini, ihlalin men'ini ve zarar miktarının belirlenebilmesi için gerekli belgelerin mütecaviz tarafından mahkemeye sunulmasını talep etmiştir.

İlk derece mahkemesi, davacının marka hakkının ihlal edildiği kanaatine ulaşmış, marka hakkının ihlal edildiğinin tespiti ve ihlalin men'i yönündeki talepleri kabul etmiş fakat belgelerin sunulmasına ilişkin talebi kabul etmemiştir. Davacı taraf, belgelerin sunulması talebinin kabul edilmemesi üzerine istinaf yoluna başvurmuştur. İstinaf mahkemesi, dava kapsamında tazminat talep edilmediği için davacının belgelerin sunulmasına ilişkin talebinin reddedilmesinin isabetli bir karar olduğunu belirtmiştir. Mahkeme, vekalet ücretinin hesaplanması ile ilgili bir husus sebebiyle ilk derece mahkemesi kararını kaldırmış ve yeniden tesis ettiği kararda belgelerin sunulması talebini reddetmiştir.

Buna karşılık, Yargıtay, belgelerin sunulması talebinin -SMK m. 150/3'te belirtildiği üzere- "tazminat davası açmadan önce" de ileri sürülebileceğini belirterek istinaf mahkemesinin kararını bozmuştur.

Yargıtay 11. HD, T. 3.10.2024, E. 2023/5160, K. 2024/7072

MAHKEMESİ : Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2021/937 Esas, 2023/846 Karar

HÜKÜM : Kısmen kabul

İLK DERECE MAHKEMESİ : Ankara 5. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2019/222 E., 2021/32 K.

Taraflar arasındaki markaya tecavüzün ve haksız rekabetin tespiti, men'i davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; 2007/71094 sayılı "...+ Şekil" ibareli markanın müvekkili adına tescilli olduğunu, davalının "..." ibaresini içeren ürünleri ithal ettiğinin belirlendiğini, müvekkilinin markası ile davalının kullanımında "..." ibaresinin ortak unsur niteliği taşıdığını, davalının bu eylemi ile müvekkilinin marka hakkını ihlal ve haksız rekabet ettiğini ileri sürerek davalı eyleminin marka ihlali ve haksız rekabet olduğunun tespitini ve men'ini, zarar miktarının belirlenebilmesi için davalının ilgili belgeleri mahkemeye sunmasını talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının hak iddia ettiği ürünün ... Interna ... Servise Comptabilite (...) firması tarafından Mersin Serbest Bölgede faaliyet gösteren ... Mersin İç ve Dış Tic. A.Ş.'ye, bu firma tarafından da davalı müvekkiline satıldığını, ...'ın uluslararası mark tescilini sağladığını, davacının 2007 yılında aldığı markayı kullanmadığını, müvekkilinin iş yerinde bir dönem bulunan ürünlerin süresinin dolması nedeniyle imha edildiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesince, davacı kayıtları üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesine göre dava tarihinden önceki son 5 yıllık süre içerisinde davacının 2007/71094 sayılı "..." ibareli markasını "temizlik amaçlı maddeler, parfümeri; kozmetik ürünleri kişisel kullanım amaçlı koku vericiler ve sabunlar" emtiaları üzerinde Türkiye'de pazar payı oluşturacak derecede ve ciddi surette kullandığı kanaatine varıldığı, noterliğin 16.09.2019 tarihli e-tespit tutanağı'nda bulunan ürün takip sistemi (ÜTS) üzerinden elde edilen görüntüler ve davalı ile ilişkilendirilen kullanım görsellerine göre, davalı şirket adına ÜTS'de kayıtlı olan kozmetik ürünlerin ...& ... ... ibaresini taşıdığı, e-tespit tutanağında kayıt altına alınan bilgilere göre davalının Fransa'dan parfüm cinsi kozmetik ürün ithal ettiği, ÜTS'de kayıtlı üç adet ürüne ilişkin görsellerin sıralı

olarak verildiği, ürün ambalajları üzerinde ambalaj için oluşturulmuş gibi görünen bir kurdele figürünün üzerinden sıralı biçimde (kurdelaya doğrudan basılmış gibi görünen) "..." ibarelerinin yer aldığı, bu kurdele figürlerinin altında da ...& ... ibarelerinin bulunduğu, kurdele figürünün ambalajların ayrı bir unsuru olmayıp üç boyutlu bir görüntü ile doğrudan ambalaj üzerinde yer aldığı, üzerinde "..." ibaresi birden fazla olacak şekilde yazılı bulunan kurdela figürünün ...&... ibaresinin yer aldığı ambalajın süslenmesi için bir ek değil, ambalajın kapsamında yer alan bir unsur niteliği taşıdığı, davalının ürünlerle ilgili olarak ileri sürdüğü imha süreci sonrasında ... ibareli parfümlerin ithal edilerek ÜTS kaydı gerçekleştirilip satışa arz edildiğinin anlaşıldığı, davacının "..." ibareli markasına dayandığı, davalının fiilleri kapsamında (kurdele figürü üzerinde yer alan) "..." ibaresinin markasal etki oluşturması karşısında marka hakkının ihlalinden söz edilmesine konu olabilecek işaret benzerliğinin bulunduğu, davacının 2007/71094 tescil numaralı markasının "parfümeri" (kozmetiklerin ve güzel kokuların tümü) malları için tescilli olduğu, davalı fiillerine konu olan ürünlerin parfüm olması karşısında kapsamların da benzediği, davacının ... markası ile davalının ... ibareli parfümleri ithal ederek ÜTS'ye kaydetmek yoluyla ticaret alanına çıkarmasının davacının tescille koruma altındaki markası ile karıştırılabileceği, bilirkişi heyeti tarafından davacının ticari defterleri üzerinde yapılan inceleme ve tespitlere göre, çekişme konusu parfümler için dava tarihinden geriye doğru beş yıllık süre içinde davacının markasal kullanım gerçekleştirdiği, davalının gümrüksüz satış yapmasından mütevellit davacı marka hakkının ihlal edilmediği savunmasına da itibar edilmediği, davalının davaya konu ürünleri dava dışı yabancı menşeli şirketten ithal ettiğini ÜTS'ye beyan ettiği, salt işareti taşıyan malın ithal edilmesi eyleminin de tescilli marka hakkının ihlaline sebebiyet verdiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile davalının eylemlerinin haksız rekabet ve davacının 2007/71094 sayılı marka hakkına ihlâl oluşturduğunun tespitine, davacıya ait 2007/71094 sayılı markanın ve/ veya ayırt edici gücü yüksek "..." ibaresinin kozmetik ürünler yönünden markasal olarak kullanılıp taklit edilmesinin durdurulmasına, davalının haksız rekabet eylemlerinin men'ine ve ref'ine karar verilmiş, hüküm taraf vekillerince istinaf edilmiştir.

IV. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Bölge Adliye Mahkemesince, dosyaya sunulan belgelerden, davalı tarafından ithal edildiği anlaşılan dava konusu ürünlerde yer alan "... & ... ..." ibarelerinin, davacı adına tescilli olan ve uyuşmazlık konusu parfüm malları bakımından kullanıldığı usulüne uygun olarak ispatlanan 2007/71094 sayılı "..." ibareli markayla iltibas oluşturacak derecede benzer olduğu, davalının söz konusu markasal kullanımının, davacı markasına tecavüz ve haksız rekabet teşkil ettiği, davalı tarafından Türkiye'de, davacı markasından daha eski tescilli bir markaya dayanılmadığından, davalının ithal ettiği ürünlerin, tüm dünyada satılmasının, davacı ürününden daha tanınmış olmasının ya da daha eski bulunmasının, davalı eylemini hukuka uygun hale getirmediği, öte yandan markaya tecavüz eyleminin varlığı için kusurun da aranmadığı, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun (6769 sayılı Kanun) 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde salt işareti taşıyan malın ithalinin tescilli marka hakkını ihlal ettiğinden, davalının ithal edilen dava konusu ürünleri satmadığı yönündeki savunmasının varılan sonucu değiştirmeyeceği, 6769 sayılı Kanun'un 150 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, hak sahibinin, sınai mülkiyet hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti ya da açılmış tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye

sunulması konusunda karar verilmesini isteyebileceği, davacının işbu davada tazminat talebi bulunmadığından davacının bu isteminin reddine karar verilmesinin yerinde olduğu, davacının bu fıkraya dayalı isteminin reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik yok ise de anılan talebin feri nitelik taşıdığı, sırf bu talebin reddi nedeni ile davalı yararına vekalet ücretine ve yargılama giderine hükmedilemeyeceği gerekçesiyle davalı vekilinin tüm, davacı vekilinin sair istinaf itirazlarının esastan reddine, davalı vekilinin istinaf itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın kısmen kabulüne, davalının dava konusu eylemlerinin haksız rekabet ve davacının 2007/71094 sayılı marka hakkına ihlâl oluşturduğunun tespitine, davacıya ait 2007/71094 sayılı markanın ve/veya ayırt edici gücü yüksek "..." ibaresinin kozmetik ürünler yönünden markasal olarak kullanılıp taklit edilmesinin, kısmen veya tamamen taklit edilmiş ürünlerin satılmasının, dağıtılmasının, satışa sunulmasının, bu amaçla sunumunun ve/veya sergilenmesinin, ithalinin, ihracının ve benzeri şekilde her nasıl olursa olsun ticaret mevkiine konulmasının önlenip durdurulmasına, davalının haksız rekabet eylemlerinin men ve ref'ine, davalının gerçekleştirdiği marka ihlali ve haksız rekabetle ilgili belgeleri mahkemeye sunması talebinin reddine karar verilmiş, karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ İNCELEMESİ

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dava, markaya tecavüzün ve haksız rekabetin tespiti ile men'i istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri.

2. 6769 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinin ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrası, 29 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkrası, 149 uncu maddesinin birinci fıkrası, 150 nci maddesinin üçüncü fıkrası, 156 ncı maddesinin üçüncü fıkrası.

3. Değerlendirme

1. İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine 6100 sayılı Kanun'un 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi aynı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ve 371 inci maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2. Davacı, dava dilekçesinde marka ihlalinin ve haksız rekabetin tespiti ve durdurulmasının yanında uğradıkları zararın miktarının belirlenebilmesi için davalının gerçekleştirdiği marka ihlali ve haksız rekabetle ilgili belgeleri mahkemeye sunmasına karar verilmesini talep etmiştir. 6769 sayılı Kanun'un 150 nci maddesinin üçüncü fıkrasında hak sahibinin, sınai mülkiyet hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti ya da açılmış tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini mahkemeden talep edebileceği düzenlenmiştir.

Anılan fıkradaki “tazminat davası açmadan önce” ibaresi nazara alındığında hak sahibinin henüz tazminat isteminde bulunmadan marka hakkının ihlalinin tespitini talep ettiği işbu davada zarar miktarının belirlenebilmesi için delil tespiti niteliğinde sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini isteyebileceği gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken davacının tazminat talebinin bulunmadığı gerekçesiyle anılan istemin reddine karar verilmesi yerinde görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacının temyiz isteminin kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, 6100 sayılı Kanun’un 373 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca dava dosyasının Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz eden davalıya yükletilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde davacıya iadesine,03.10.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YAZAR

Dr. Ozan Ali Yıldız
ozanali.yildiz@sakyildiz.com

Bu sitede yer alan yazılar genel bilgilendirme amaçlıdır; hukuki görüş, danışmanlık veya avukatlık hizmeti niteliği taşımaz. Her uyuşmazlık kendi somut koşulları içinde değerlendirilmelidir.